Går det att förbättra vården för patienter med palliativa vårdbehov på ett akutsjukhus?

Maria, Leites, Specialistsjuksköterska, Onkologiska kliniken Södersjukhuset
Eva, Berntsson, Specialistsjuksköterska, VO Internmedicin Södersjukhuset
Anna, Lindelius, Överläkare, VO Kirurgi Södersjukhuset
Johannes, Linke, Överläkare, VO Kardiologi Södersjukhuset
Tora Campbell-Chiru, Överläkare, Onkologiska kliniken Södersjukhuset

Bakgrund

Våren 2023 startades ett sjukhusövergripande processarbete för palliativ vård på Södersjukhuset. En arbetsgrupp med representanter från flertalet verksamhetsområden och yrkesgrupper formerades och träffas regelbundet för att dels identifiera brister i aktuell vård dels genomföra förbättringsarbeten.

De brister i den palliativa vården som kunnat identifieras var sen identifiering av palliativa vårdbehov, bristande dokumentation av patienters önskemål, brister i teamarbete, otydliga vårdmål och att patienter avled på sjukhuset utan planering för om annan vårdform hade varit möjlig.

Svenska palliativregistret syftar till att belysa vården under livets sista levnadsvecka. Täckningsgraden inom akutsjukvården är låg, särskilt i storstadsregioner. Enligt registret är även vårdens kvalitet på sjukhus lägre jämfört med andra vårdformer. På Södersjukhuset, med cirka 600-900 dödsfall per år, har täckningsgraden under flera år legat kring 50 %.

Målet för vårdprocessen Palliativ vård är att uppnå en mer jämlik och enhetlig vård inom Södersjukhuset genom att strukturera och kvalitetssäkra den palliativa vården samt höja kompetensnivån hos alla yrkeskategorier.

Metod

I oktober 2023 infördes nya sjukhusövergripande journalmallar för ”Samtal vid allvarlig sjukdom” och ”Brytpunktssamtal vid livets slutskede”. Dessa har implementeras via sjukhusets intranät, aulaföreläsningar och lokalt arbete inom olika verksamheter.

Sjukhusövergripande riktlinjer kring dokumentation i de nya journalmallarna och registrering i palliativregistret på Sös har upprättats.

Arbete pågår med riktlinjer kring Läkemedelsbehandling och Vård i livets slutskede.

Sjukhusövergripande checklista för Vård i livets slutskede är framtagen liksom en informationsbroschyr till närstående till patienter i livets slutskede.

Sedan hösten 2024 hålls återkommande teamutbildningar i palliativ vård med fokus på kommunikation, samarbete och dokumentation. Från hösten 2025 hålls en variant av samtalsträning enligt ”De Nödvändiga Samtalen”.

Verksamhetsnära stöd med till exempel palliativa ronder och ”bedside handledning” erbjuds alla verksamheter.

Vidare arrangeras nätverksträffar med sjukhusets palliativa ombud/utsedda representanter samt där alla medarbetare med intresse av palliativ vård bjuds in.

Lokala förbättringsarbeten pågår inom flera verksamheter ledda av vårdprocessgruppens representanter.

Vårdprocessen har under år 2025 även påbörjat ett arbete med identifiering av kvalitetsindikatorer som kommer kunna följas över tid.

Utbildningar, samtalsträning och det verksamhetsnära stödet kan ske genom finansiering från RCC (Regionalt Cancer Centrum).

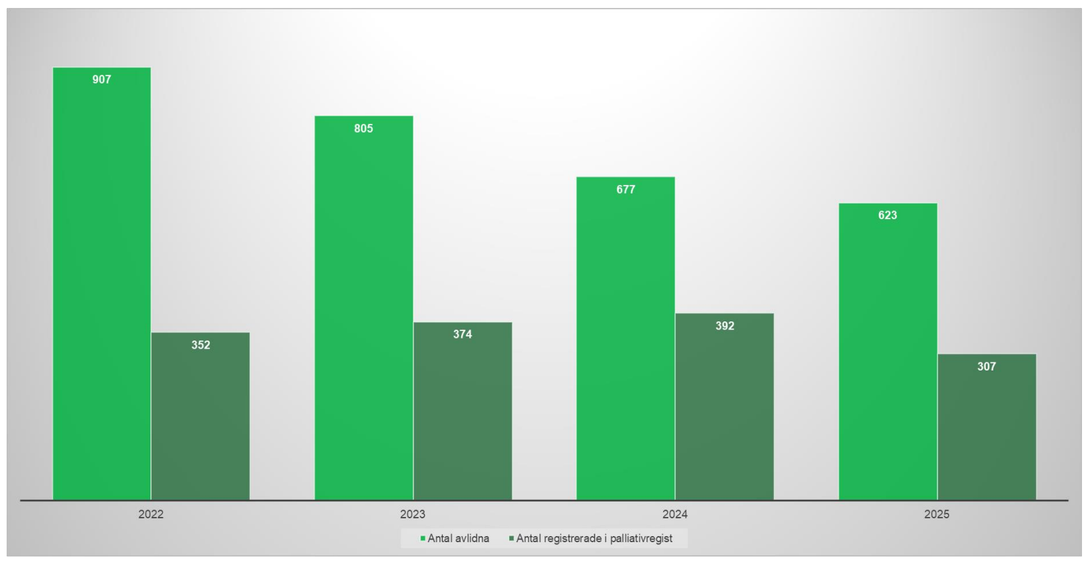

Fig 1 stapeldiagram över antalet avlidna på Södersjukhuset och antalet registreringar i palliativregistret år 2022 till oktober 2025

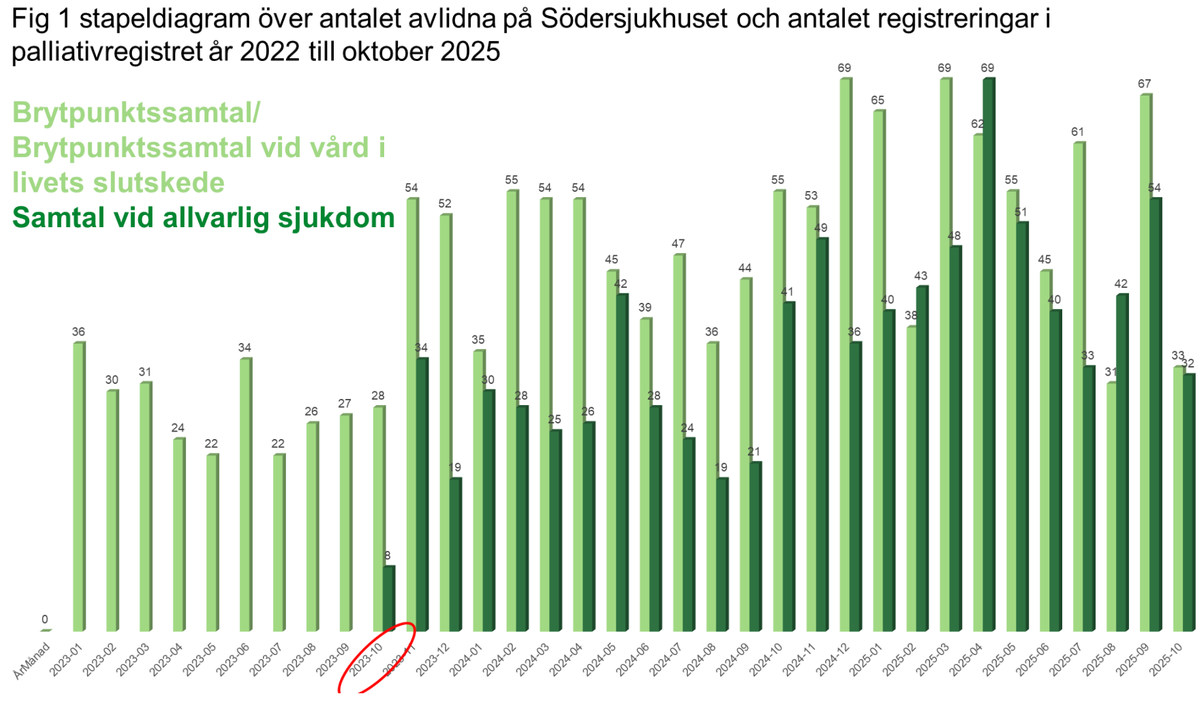

Fig 2 Stapeldiagram över användning av journalmallar. Fram till oktober 2023 användes flera olika journalmallar för att dokumentera “brytpunktssamtal”. Oktober 2023 infördes nya sjukhusövergripande journalmallar för Brytpunktssamtal vid vård I livets slut och Samtal vid allvarlig sjukdom.

Resultat

Antalet patienter som avlider på Södersjukhuset per år har minskat sedan 2022. Täckningsgraden i palliativregistret har legat på relativt oförändrad låg nivå. Det finns fortfarande enheter som inte är anslutna till palliativregistret.

Det har skett en ökad dokumentation i de sjukhusövergripande journalmallarna för "Brytpunktssamtal i livets slutskede" och i den nyligen implementerade journalmallen “Samtal vid allvarlig sjukdom”. Arrangerade utbildningstillfällen och nätverksträffar har blivit mer och mer välbesökta. Vi märker en tydligt ökat efterfrågan från medarbetare och verksamheter om föreläsningar och verksamhetsnära stöd.

Konklusion

Vårdprocessgruppens arbete har gett förutsättningar för tydligare dokumentation och därmed ett säkrare patientomhändertagande. Det är ännu för tidigt att utvärdera om vårdprocessens arbete har ökat kvalitén på den palliativa vården som bedrivs. Arbetet med att öka täckningsgraden i palliativregistret, höja kunskapsnivån kring att identifiera palliativa vårdbehov tidigare i förloppet, skapa rutiner och en struktur kring vården av patienter med palliativa vårdbehov behöver fortsätta samt spridas till sjukhusets alla enheter. Att vi som akutsjukhus tar vår del i ansvaret för patienter med palliativa vårdbehov är en förutsättning för ökad kvalitet i hela den palliativa vårdkedjan.

Vid frågor, maila gärna: onk.palliativ.vardprocess.sodersjukhuset@regionstockholm.se

REGIONALT CANCERCENTRUM STOCKHOLM GOTLAND